SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:268

av Magnus Jacobsson (KD)

Etablering av ett nytt fängelse i Åmål

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att etablera en ny kriminalvårdsanstalt i Åmåls kommun och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kriminalvården befinner sig i en ansträngd situation med en hög beläggningsgrad och där platser på häkten och anstalter inte räcker till för att möta behoven.

Under mandatperioden 2022–2026 har Kristdemokraterna och regeringen vidtagit flera åtgärder för att ge Kriminalvården goda förutsättningar för att expandera och utöka sin kapacitet för att kunna möta en ökad beläggning. Detta genom rekordstora ekonomiska anslag och en långsiktig plan för utbyggnad av anstalts- och häktesverksamheten.

I Kriminalvårdens kapacitetsrapport för 2026–2035 uppger myndigheten att platssituationen har förbättrats något under det senaste året. Samtidigt konstaterar myndigheten att de framtida behoven fortsatt är omfattande. Under de kommande tio åren planerar Kriminalvården att bygga ut anstalts- och häktesverksamheten med cirka 11 000 fasta platser. Det innebär mer än en dubblering av antalet fasta platser jämfört med idag. Med detta följer också ett ökat personalbehov i anstalt, häkte, frivård och transportverksamhet.

Det kan dessutom finnas anledning att tro att platsbehoven kommer att öka ytterligare med tanke på redan genomförda och kommande reformer som träder i kraft. Det handlar exempelvis om skärpningar av flera olika straffskalor, förlängda preskriptionstider och skärpta regler för villkorlig frigivning.

På kort sikt har Kriminalvården hanterat platsbristen genom åtgärder såsom att skapa fler bostadsrum med två fasta platser i varje cell. Detta kan lösa de kortsiktiga behoven men det kommer inte att lösa de långsiktiga behoven av ytterligare anstaltsplatser.

Risken för ordningsstörningar ökar dessutom med två intagna per fängelsecell, vilket påverkar både intagna och personal negativt.

Åmåls kommun står redo att vara med och bidra till en lösning på platsbristen genom att etablera en kriminalvårdsanstalt där. Kommunen har under en längre tid arbetat med att uppfylla Kriminalvårdens ska-krav och det finns en bred politisk enighet i frågan lokalt med en enig kommunstyrelse som är för en etablering.

Åmål är en lämplig etableringsort av flera skäl. Kommunen ligger i en region där förutsättningarna för personalförsörjning och utbildning är mycket goda och där det finns väl etablerade samarbeten med närliggande kommuner och regioner. Det finns en stark utbildningstradition och ett antal framstående utbildningsinstitutioner med högskolor, folkhögskolor och yrkeshögskolor. Infrastruktur och kommunikationer är väl utbyggda och den starka traditionen inom industri och verkstad ger mycket goda förutsättningar för Åmål att bidra till verksamhetsinnehållet för de intagna. Att etablera en kriminalvårdsanstalt i Åmål hade stärkt hela Dalsland genom att stimulera ökad utveckling och sysselsättning, samtidigt som det bidrar till att lösa platsbristen nationellt. En etablering stöds även av de närliggande kommunerna, Fyrbodals kommunalförbund, Region Värmland, Västra Götalandsregionen och länsstyrelserna i Värmland och Västra Götaland

I maj 2026 beslutade Kriminalvården om en utredning med en förstudie om möjligheten att bygga en ny anstalt i Åmåls kommun. I utredningen ska Kriminalvården undersöka om den tomt som kommunen erbjudit myndigheten är fullgod för att bli anstalt, och om kommunen på lång sikt kan försörja anstalten med kompetens. Detta är ett första och viktigt steg mot en etablering av en ny anstalt i Åmåls kommun. Frågan ska bevakas och regeringen bör verka för att etableringen av en ny anstalt blir verklighet.

Magnus Jacobsson (KD)